

Mentor Eget Företag

Stärkande insatser för nyföretagande sedan 2006

- med mentorskap skapar vi lönsamhet, sysselsättning och välfärd.

MENTOR EGET FÖRETAG

Sedan starten 2006 har fler än 9 000 nya företag, genom Stiftelsen Svenska Jobs and Societys (NyföretagarCentrum Sveriges) mentorprogram fått bättre möjligheter till överlevnad, lönsamhet och tillväxt. Tillsammans med ca 50 lokala NyföretagarCentrum årligen, har mentorprogram utförts med mycket goda resultat på lokal, regional och nationell nivå utifrån de krav och riktlinjer som ställs av Tillväxtverket och Regeringen.

Särskilda insatser har under hela tidsperioden gjorts mot målgruppen kvinnor, och från 2012 respektive 2018 också riktade mot unga under 30 år, personer med utländsk bakgrund samt sociala företag, ny i Sverige, besöksnäring och livsmedelsindustri.

Att programmet är ett starkt stöd för kvinnors företagande kan ses i hur ca 64% av adeptföretagen sedan starten haft minst en kvinnlig ägare / grundare, kontra målet på 50% av företagen. Under samma tid har drygt 21% av adepterna varit födda utomlands eller haft två utlandsfödda föräldrar.

"Alla borde ha en Stefan! Vad vore vi utan honom. Så fort vi fann oss i någon form av utmaning så ställde vi frågan - VAD skulle Stefan göra?"
Emma Filipsson & Helena Amiley,
Minolei Cosmetics

Bakgrund

Mentorskapsinsatser i Stiftelsen Svenska Jobs and Society (NyföretagarCentrum Sveriges) regi bygger på ett regeringsbeslut 2006-05-04 (N 2006 3555/NL) som gav Almi & NyföretagarCentrum i uppgift att gemensamt utarbeta formerna och genomföra nationella mentorprogram. Målsättningen var att utarbeta ett program som stärker blivande, nya och existerande företagare. Genom att få tillgång till en mentor under ett år skall företagsstart bli lättare och stabilare, och man ska snabbare kunna nå lönsamhet och tillväxt. Men också att inspirera andra till företagande och på så vis öka företagandet i Sverige. Kompletterat med stöd från Nutek fokuserat på mentorskap för kvinnliga företagare genomfördes 2006 - 2011 mentorprogram med fokus på nyföretagare.

Under åren 2012 - 2018 genomförde NyföretagarCentrum tillsammans med Almi fortsatta mentorskapsinsatser för att stärka nya och existerande företagare.

NyföretagarCentrums fokus ligger då naturligt på blivande och nya företagare.

Sedan 2019 driver NyföretagarCentrum mentorskapsinsatser med finansiering av Tillväxtverket, efter upphandling av mentorskapsinsatser med stöd från Tillväxtverket.

Under dessa år har grunden gällande målgrupper varit densamma. 50% av adeptföretagen skall ha minst en kvinnlig ägare, 20% skall ha utländsk bakgrund och 10% vara under 30 år. Under perioden 2010 - 2011 fanns ambitionsmål kring kategorier som kreativa näringar och vård, hälsa och omsorg.

Sedan 2019 finns viljeinriktningar utarbetade utifrån Tillväxtverkets strategier med ökat fokus på socialt företagande, besöksnäring, livsmedelsindustri samt personer som är nya i Sverige.

Mentorskap hos NyföretagarCentrum

NyföretagarCentrum väljer att följa den väg som betonar mentorskap som ett personifierat stöd som hjälper nyföretagaren att utveckla sina förmågor och insikter medan de startar och utvecklar sina företag. Mentorskap är en långsiktig relation mellan två personer som är konfidentiell, byggandes på förtroende och tillit, vilket leder till utveckling. En viktig del i mentorns roll är att hjälpa adepten reflektera kring hans agerande och att använda erfarenheterna för att kunna ta bättre beslut i framtiden. Genom relationen med deras mentor får de ett skräddarsytt stöd. Utifrån deras identifierade behov så matchas de med en ideell mentor vars erfarenheter och kompetenser hjälper dem att utvecklas som personer och företagare, och det främjar också professionella kontakter (Middlesex University, 2015).

Under ett år får adepterna kostnadsfritt tillgång till en erfaren mentor som delar med sig av kunskap, erfarenheter, som är ett oberoende stöd samtidigt som hen är en förebild. Någon att bolla sin affärsidé och tankar med.

Genom framför allt fysiska möten där de arbetar utifrån uppsatta mål får adepten hjälp och se olika möjligheter och lösningar. Mentorskapet handlar om att paret arbetar med

specifika behov - ur ett helikopterperspektiv. Därför har NyföretagarCentrum som princip att vi inte matchar adepter och mentorer i samma bransch - vi vill få objektiva ögon och inte heller riskera att det uppstår en konkurrenssituation.

" Reidun har varit ett enormt stöd under starten, som mentor hjälpte hon till att ge en ordentlig grund för framtiden. Bolagets inriktning analyserades och nuläge, plan och mål stakades ut för att sedan följas upp vid möten. Att arbeta med "drömkunden" och att inte sälja mina tjänster för billigt! Idag vågar jag säga nej när jag känner att uppdraget kanske inte passar mig. "

Frida Ekeström, Ekeström Consulting

Effekterna av mentorskap

Genom att skapa en god relation med förtroende och tillit så kommer adepterna ha goda förutsättningar att utveckla självförtroende, ledarskap och också få verktyg att navigera genom de utmaningar företagandet kan innebära.

Forskning visar att mentorskap har en betydande påverkan när det gäller tillväxt, överlevnadsgrad och lönsamhet. I en undersökning av Novus 2018 ser vi exempelvis hur överlevnaden efter tre år är 87% (att jämföras med efter rådgivning 84%). I samma undersökning (Novus, 2018) ser man hur adeptföretagens snitt gällande antal heltidsanställda är 2.7 jämfört med kunderna i rådgivning som har 1.8 heltidsanställda i snitt.

Andra positiva effekter som kan ses är att konkursgraden minskar likväl som att i och med de nya företagen minskar arbetslösheten.

Mentorskapet är inte bara en vinst för nyföretagaren utan även för lokalsamhället och för Sverige i stort. Genom sina företag bidrar de adepter som får stöd med att utveckla ekonomin. De skapar sysselsättning och möjligheter för sin omgivning, de bidrar till ett blomstrande lokalt näringsliv, och också med skatteintäkter som bidrar till vår gemensamma välfärd.

"Att ha någon med sig som gjort resan är ovärderlig." Jag har vågat ta nödvändiga risker och blivit mer trygg i rollen som ledare i ett växande företag"

Robert Hallgren, the Generation

På en samhällsnivå innebär nyföretagarens utveckling att hen är med och bidrar till att utveckla ekonomin. Bidrar till sysselsättning men också till välfärd. Genom sitt företagande är hen med och stärker det lokala samhället.

Det är också så att programmet bidrar med inspiration och goda förebilder, något som stimulerar till en högre entreprenöriell aktivitet och på sikt fler startade företag. Kvinnor som grupp behöver stärkas i sitt entreprenörskap för att fler ska våga ta steget. I en artikel av Klimat- och Näringslivsdepartementet publicerat 3 mars 2023 lyfts att

kvinnors företagande i Sverige ligger på ca 30%. Genom mentorprogrammet ser vi hur stöd som detta kan göra skillnad. Fler än 60% av adeptföretagen har haft minst en kvinnlig ägare sedan 2006, vissa år så många som 77%. Samtidigt har andelen kvinnliga mentorer ökat, 2022 är andelen kvinnliga mentorer 44%. I norra uppdragsområdet är andelen så hög som 55% och tittar vi på exempelvis Norrbottens län så har man där 64% kvinnor. Något som får en betydande effekt, för med fler kvinnliga mentorer och nyföretagare får vi fler förebilder som visar på kvinnors möjligheter när det gäller att starta och driva företag. Det leder till att fler vill starta företag och fler tar klivet att våga anställa. Dessutom så höjs kunskap och kompetens om kvinnors företagande.

Programmet har också en viktig funktion när det gäller målgruppen utlandsfödda och ny i Sverige. Det blir en väg till sysselsättning och till ökad integration och minskat utanförskap. Detta är också en grupp som i än högre grad behöver de nätverk som erbjuds via NyföretagarCentrum och mentorprogrammet.

"Med Claes blev jag tryggare i min företagarrull och han lärde mig mycket om bland annat personaladministration. Dessutom fick jag större fokus på exakt vad vi ska leverera till kunderna"
Kicki Theander, Middagsfrid

Mentor Eget Företag – framgångsfaktorerna

Vad är då framgångsfaktorerna med NyföretagarCentrums mentorprogram?

Mentor Eget Företag följer en metodik och en struktur som är evidensbaserad, något som exempelvis bekräftas i det forskningsprojekt Middlesex University genomförde i samarbete med Youth Business International 2015 där NyföretagarCentrum deltog.

Enligt forskningsrapporten är struktur och design av mentorprogram en avgörande faktor för framgångsrika mentorprogram, NyföretagarCentrums mentorprogram innehåller alla de faktorer som i forskningsprojektet identifieras som avgörande för att genomföra effektiva mentorskapsinsatser. Programmet har utvecklats med inspiration från stora etablerade program som SCORE i USA, men sedan 2013 finns ett nära samarbete med andra internationella program inom Youth Business Internationals nätverk, som är en stor källa till inspiration, erfarenhetsöverföring, utbildning och utveckling.

Med en nationell projektledning som ansvarar för att lokala NyföretagarCentrum följer den metodik och struktur programmet bygger på, utvecklar material och verktyg, och som ansvarar för kvalitetsuppföljning, så säkerställs att programmet levererar det stöd till nyföretagare som ger dem förutsättningar att få en säkrare start och högre överlevnad.

Programmet följer en struktur som noggrant utformats ifrån forskning och best practice. Genom samarbetet med våra lokala NyföretagarCentrum säkerställs att man får en god geografisk spridning, där adepter i olika åldrar, oavsett kön, bransch etc. har möjlighet att delta.

Rådgivning

Grunden för mentorskapet är den kostnadsfria rådgivning som erbjuds alla våra blivande och nya företagare. Genom rådgivning som är konfidentiell med rådgivare som själva är företagare lär dessa känna de potentiella adepterna och deras behov. Det är också där som man får en bra grund i att se motivation, ambition och om adepterna är redo för mentorskapet likväl som att man får en bild av hur de är som personer vilket är en viktig del i att kunna skapa matchningar som kan leda till god personkemi.

I rådgivningen får vi också en bred bas för att möta de målgrupper som mentorskapsinsatserna skall hjälpa. NyföretagarCentrum runt om i landet har lång erfarenhet och är ett bra stöd för bl. a kvinnor och människor med utländsk bakgrund. Av kunder i rådgivning är generellt 50 % kvinnor.

Nätverk

Den lokala anknytningen som det innebär att mentorskapet utförs hos lokala NyföretagarCentrum innebär att adepterna får tillgång till personer och nätverk som finns i deras närhet. Att mentorskapet genomförs lokalt, fysiskt, innebär att de som blir adepter kan utveckla kontakter och nätverk i det område där de skall verka.

Lokala NyföretagarCentrum finansieras i hög grad av partnerskap med lokalt näringsliv

och kommuner, och i dessa nätverk hämtas styrelseledamöter och de mentorer som deltar i programmet. Detta gör att rådgivarna har stor kännedom och ett brett nätverk att finna passande mentorer ur.

”Caxton har varit ett enormt stöd under starten. Mina mål, min passion och min drivkraft kombinerat med hans driv, lösningsförmåga och kreativitet gjorde att jag inte såg pandemin som ett hinder. Han peppar och stöttar, han pushar och han delar glädje och utmaningar med mig. Resan har blivit så mycket tryggare med hjälp av honom.”

Jessika Sillanpää, Jessikasstory

Metodik och process

Programmet bygger på rådgivningen som grund. Där identifieras de potentiella adepterna, som sedan matchas med mentorer vars kunskaper, erfarenheter och personlighet möter adepternas behov.

Alla mentorpar får en utbildning i vad mentorskap innebär och hur programmet går till. Man tydliggör förväntningar och åtaganden, och mellan NyföretagarCentrum och mentorparen skrivs avtal om deltagande och om sekretess.

Parerna kommer under det år som mentorprogrammet pågår att träffas 10 - 12 gånger, ca 2 - 4 timmar per gång. Utöver detta har de diger kontakt genom telefon och mejl. Även NyföretagarCentrum lokalt och nationellt finns tillgängliga för stöd kontinuerligt under året.

Den andra viktiga delen med programmets struktur är de nätverksträffar som adepter och mentorer erbjuds. Vid minst fyra till fem tillfällen under året samlar man dessa för att utveckla kunskaper i nätverkande men också erbjuda inspiration och ny kunskap. Året påbörjas med en kick off som officiellt startar programmet, och avslutas med en avslutningsträff där man firar det gångna året och delar med sig av vad året inneburit.

Andra delar som ingår i programmet är kontinuerlig uppföljning, tre kortare enkätundersökningar för att uppdatera NyföretagarCentrum om hur relationerna fortlöper, samt en avslutande undersökning till mentorer och adepter.

Det finns material och verktyg utarbetade som skall ge stöd i arbetet för adepter och mentorer.

Varje år utses också Årets Mentor, lokalt, regionalt och nationellt, för att tacka och hylla våra mentorer för det stöd de ger, men också för att inspirera andra att delta. Något som verkligen kan bli en boost för den individuella mentorn likväl som för programmet. Något som tydligt kunde ses vad gällde medial uppmärksamhet i både tidningar och tv, men också stor ökning anmälningar till programmet, då Caxton Njuki, Årets Mentor i Sverige 2021 också av Youth Business International utsågs till Global Mentor of the

Year i januari 2022.

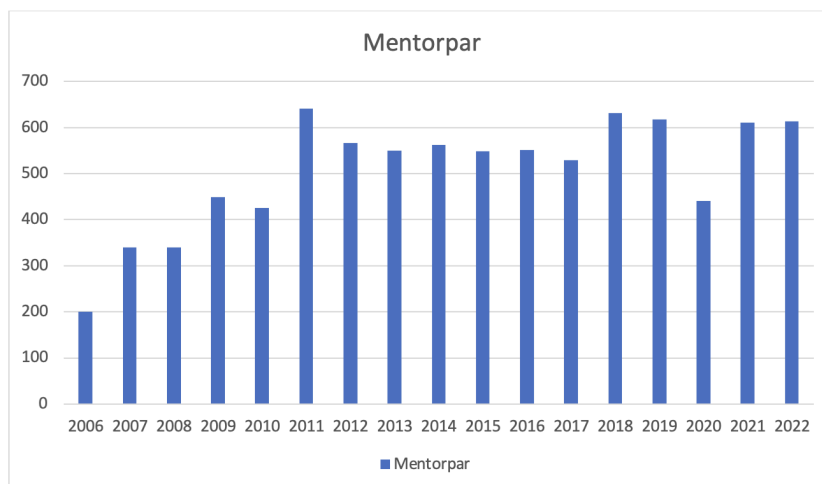
”Mentorskapet med Anders var otroligt värdefullt för oss. Att kunna ha någon att kontinuerligt ställa alla våra frågor till utan att känna oss till besvär. ”Vi hade inte varit där vi är idag utan honom.”

Amanda Thörlund & Ida Larsson, Idaliv

Mentorprogrammet i siffror

Under perioden 2006 – 2022 har fler än 9 000 adeptföretag fått hjälp av drygt 4 500 ideella mentorer. Översatt i timmar motsvarar det runt 450 000 timmar som har lagts på adepterna (beräkning baserad på rapport rörande mentorskapsinsatser genomförda av NyföretagarCentrum och Almi 2012 – 2017).

Mentorprogrammet har således en stor hävstångseffekt för ekonomisk tillväxt ock lokal utveckling, till följd av att mentorerna är personer från näringslivet som ställer upp på ideell basis.

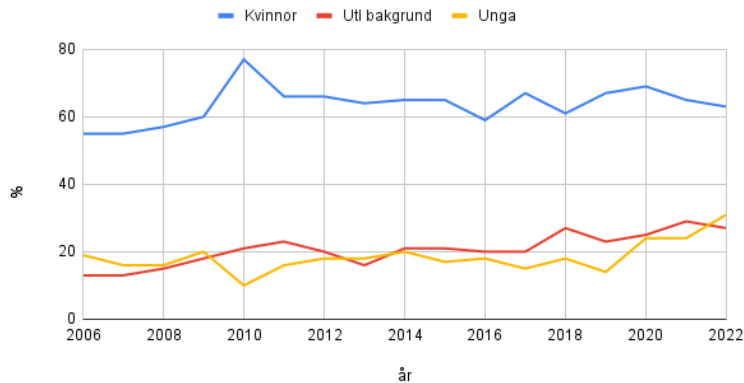

Tabell 1: Startade mentorpar per år 2006 - 2022

Målgrupper

De personer som har möjlighet att bli adepter är antingen personer som ännu inte startat sitt företag utan är i en uppstartsfas, eller nyföretagare upp till ca 2 år. Det senare innebär ju också att det exempelvis kan vara en person som köpt eller övertagit ett företag då hen är ny som företagare. Som tidigare nämnts ligger extra fokus på kvinnor, utländsk bakgrund och unga.

Kvinnor, Utländsk bakgrund och Unga

Tabell 2: Målgrupperna kvinnor, utländsk bakgrund och unga per år perioden 2006 - 2022.

Kvinnor

Som målen lyfter så skall det vara minst 50% adepthöretag med minst en kvinnlig ägare. Som vi kan se i tabell 2, så har snittet sedan 2006 legat på 64%. År 2010 var andelen adepthöretag med minst en kvinnlig ägare hela 77%. Sedan 2006 har andelen legat under 61% endast vid fyra tillfällen. Med andra ord ett mycket starkt stöd för kvinnors företagande!

Under åren 2007 - 2009 så genomfördes på uppdrag av Nutek ett speciellt program för kvinnor parallellt med det ordinarie programmet. I detta program med enbart kvinnor så fanns krav på 20% unga, 20% utländsk bakgrund samt 60% av mentorerna skulle vara kvinnor. Mål som även dessa uppfylldes väl.

2020 startade Amanda Thörlund & Ida Östlund Idaliv med tanken att hyra ut sig själva som sjuksköterskor men också som utbildare.

Med pandemin ökade behovet och inriktningen skiftade. Efter snart tre år erbjuder man nu tjänster som bemanning med sjuk- och undersköterskor, barnmorskor, akut- och eventsjukvård men också utbildningar.

Fokus ligger på Västernorrland men idag har de uppdrag landet runt. En makalös utveckling där man på tre år gått från att vara ett nystartat bolag till en omsättning på 51,6 miljoner och personalansvar för drygt 100 anställda.

Vi ställde frågan hur mycket skatt man betalat 2022. Totalt 19,6 miljoner i vinstskatt, sociala avgifter, personalskatt och moms. Ett fantastiskt bidrag till svensk välfärd.

Utländsk bakgrund

Ett ambitionsmål sedan 2012 har varit att 20% av adepterna skall ha utländsk bakgrund. Hos NyföretagarCentrum innebär det att man har två föräldrar födda utomlands eller att man själv är född utomlands. Genomsnittet under hela perioden 2006 - 2022 är 21% medan perioden 2012 - 2022 har ett snitt på 23%. Sedan den stora flyktingströmmen 2015 - 2016 så har andelen kunder med utländsk bakgrund kontinuerligt ökat. Likaså har andelen adepters med utländsk bakgrund likväl ökat för att de senaste åren ligga mellan 25 och 29% av adepterna.

Vi ser också att inom denna grupp så är andelen kvinnor relativt hög och sedan har kvinnliga adepters med utländsk bakgrund stadigt ökat. 48% 2018 (varav 4 nya i Sverige). Jämför man detta med andelen kvinnor i rådgivning generellt är den nästan i paritet. Mao så är de lokala NyföretagarCentrum mån om att ge denna målgrupp det extra stöd som kan fås genom en mentor. Även senare har utvecklingen fortsatt och 2019 och 2020 var andelen kvinnor i gruppen utländsk bakgrund i majoritet, och om man tittar på adepterna som är nya i Sverige närmar sig kvinnorna 50%.

Omar al-Obaidi, idag 29 år gammal har han hunnit skaffa sig tandläkarlegitimation i Sverige, Norge och Storbritannien.

Klar med utbildningen jobbade Omar hårt under några år, i Sverige och Norge, för att samla ihop kapital för att starta en klinik. Två år senare, 25 år gammal, hittade han den - i Eskilstuna, och det blev flytt för honom och hustrun. 2020 öppnar han för kunder samtidigt som han fick en plats i mentorprogrammet.

Tidigare än tänkt fick Omar möjlighet att ta över en klinik på Vasagatan i Stockholm, och idag har Dr Obaidi Tandvård en klinik för mer allmän tandvård i Eskilstuna, och i Stockholm blir det mer estetiska behandlingar. Han har nu 9 anställda + vikarier.

Med hans vägledning och stöd fick jag hjälp att kunna hitta mina egna lösningar på mina utmaningar och frågor.

Han motiverar mig att våga vilket jag är tacksam för! Det har utvecklat mig så mycket. Idag har jag mer självförtroende och vågar ta beslut som krävs.

Han finns alltid där för mig, pushar mig framåt utan att styra.

Vi har fått revidera målsättningarna kontinuerligt för att företaget utvecklats så snabbt!

Jonas har ALLT man kan önska sig i en mentor!

Unga företagare

Fram tills 2019 var unga upp till 30 år en prioriterad målgrupp då det finns ett ökat behov av fler startade företag, och denna grupp visar på attityder att vilja starta men väsentligt färre kommer till faktisk start. Målsättningen har funnits fortsatt hos NyföretagarCentrum även efter 2019. Målet som sattes 2006 var 10% adepters. Snittet

under perioden 2006 - 2022 ligger på nära det dubbla, 18,5%. Framför allt under åren 2020 och framåt kan vi se en väsentlig ökning. 2020 - 2021 var andelen 24% medan 2022 hela 31% av adepterna var under 30 år. En viktig utveckling också när vi ser utifrån hållbarhetsperspektiv då den yngre generationen som växer fram lägger stort fokus på socialt och miljömässigt ansvar i sitt företagande.

Viljeinriktningar

Sedan 2019 har NyföretagarCentrum i programmet arbetat med viljeinriktningar såsom socialt företagande, besöksnäring och livsmedelsindustrin. Här kan ses stora variationer inom olika regioner men generellt har de olika viljeinriktningarna haft ca 6 - 9% adepters var per år. Dessa inriktningar har varit prioriterade då de i sin tur bidrar till ett samhälle som är mer hållbart både med avseende sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter.

Mitt under brinnande pandemi, i augusti 2020, klev Emelie Edergard av sin tjänst på en av Skellefteås mäklarbyråer och startade eget. Med en stark idé om hur hon ville revolutionera mäklaryrket i Skellefteå och följa en dröm om att starta eget.

Idag har Emelie 6 anställda och man letar nya mäklare för att utöka igen. Man är nu störst på marknaden i Skellefteå med 21,7 %. 2022 omsatte man 15 miljoner.

“Det bästa med företagandet har varit att få skapa och utveckla sitt eget team. Från dag ett har det varit en av mina främsta drivkrafter, att man tillsammans med rätt människor omkring sig kan skapa och bana väg för något helt nytt och hållbart. Att därefter få bygga fram och forma tjänsten på ett sätt som jag själv tror på och som jag och vi står för fullt ut har varit otroligt spännande och lustfyllt.”

Mentorerna

I NyföretagarCentrums mentorprogram arbetar vi med mentorer som till största delen själva är företagare eller intraprenörer som har erfarenheter och kompetenser av

företagande/ näringsliv. Kunniga med god social kompetens, och med relevanta levande nätverk som man delar med sig av.

De är förebilder som förmedlar kunskap, värderingar och handlingsmönster. Som mentor har man varit med om både med- och motgångar, vilket bidrar till erfarenheter som kan gynna adepterna. Man är medveten om sina styrkor och svagheter - och är beredd att dela med sig av dessa.

Många av mentorerna i programmet har deltagit under många år, och man bekräftar hur mentorskapsrelationen för mentorerna innebär saker som att man får insikt i nya affärsidéer och nya branscher. Det blir ett tillfälle till eget nytt lärande och personlig utveckling.

Man får nya nätverk likväl som att det finns en personlig tillfredställelse i att få dela med sig av de egna kunskaperna och erfarenheterna, och se nya entreprenörer kunna växa och utvecklas, bli inspirerade och få ny energi.

Deltagandet som mentor i programmet är ideellt, och ingen ersättning utgår för den tid de lägger på att arbeta med sina adepter. Det betyder inte att man inte får ut något av att vara mentor. Mentorskap är en relation med tvåvägskommunikation och ömsesidigt lärande, även om fokus självklart ligger på adepten, adeptföretaget och hans utveckling.

"JAG HADE SJÄLV FÖRMÅNEN ATT FÅ EN MENTOR NÄR JAG STARTADE MITT FÖRETAG. DET BETYDDE ENORMT MYCKET FÖR MIG I STARTEN. JAG DRIVS AV ATT SE ANDRA UTVECKLAS OCH VÄXA SÅ NÄR JAG SJÄLV FICK FRÅGAN OM ATT BLI MENTOR SÅ VAR DET EN ÄRA OCH VÄLDIGT ROLIGT!"
LENA HELLSTRÖM, V.GÖTALAND

DET ÄR OTROLIGT GIVANDE ATT VARA MENTOR MEN OCKSÅ ATT VARA EN DEL I PROGRAMMET DE MÄNNISKOR MAN TRÄFFAR OCH DE RELATIONER SOM INLEDS ÄR GIVANDE OCH VÄLDIGT LÄRORIKT OCH UTVECKLANDE OCKSÅ FÖR MIG SOM MENTOR.
REIDUN H. JOHANSSON, NORD

DET VÄLDIGT LÄRORIKT FÖR MIG. JAG FÅR TRÄFFA BÅDE GAMLA OCH UNGA, FRÅN MÅNGA OLIKA BRANSCHER. JAG FÅR INSIKT I DERAS BESVÄRLIGA SITUATIONER OCH VILKA NYCKLAR SOM KRÄVS FÖR ATT BLI FRAMGÅNGSRIK DÄR JUST DE ÄR. NÅGOT JAG TAR MED MIG BÅDE FÖR MIN EGEN UTVECKLING OCH FÖR ANDRA ADEPTER.
KRISTIAN LIDIN, DALARNA

Stiftelsen Svenska Jobs and Society / NyföretagarCentrum Sverige tackar för det goda samarbete som funnits med Tillväxtverket under året.

Stockholm 2023-05-23

Therese Käck

Projektledare, mentorprogrammet

Harry Goldman

VD